

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1914.

Andra kammaren.

Nr 22.

Torsdagen den 18 juni.

Kl. 10,30 f. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 12 innevarande juni.

§ 2.

Herr statsrådet *von Sydow* avlämnade Kungl. Maj:ts proposition nr 142, angående anläggning av en statsbana från Dagarns järnvägsstation till Hultebo.

Denna proposition bordlades på begäran.

§ 3.

I enlighet med därom den 16 innevarande månad fattat beslut företogs nu val av sju ledamöter i särskilda utskottet nr 2.

Därvid avlämnades följande godkända valsedlar, nämligen 76 med partibeteckningen »Lantmanna- och borgarepartiet», 62 med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen» och 55 med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet».

De med partibeteckningen »Lantmanna- och borgarepartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Indebetou*,
» andra » » *Herlitz* och
» tredje » » *Sommelius*.

De med partibeteckningen »Socialdemokratiska gruppen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Christiernson* och
» andra » » *Sävström*.

De med partibeteckningen »Liberala samlingspartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Wijk* och
» andra » » *Lyberg*.

På grund härav blev ordningen mellan namnen å de särskilda gruppernas valsedlar bestämd på sätt ovan angivits.

Vid härefter företagen fördelning av platserna mellan de olika grupperna tillföll dessa nedannämnda personer i följande ordning:

herr *Indebetou*,
 » *Christiernson*,
 » *Wijk*,
 » *Herlitz*,
 » *Sävström*,
 » *Ljberg* och
 » *Sommelius*.

§ 4.

Justerades protokollsutdrag angående det i nästföregående paragraf omnämnda valet.

§ 5.

Föredrogos var för sig Kungl. Maj:ts å kammarens bord vilande propositioner; och hänvisades därvid:

till statsutskottet propositionerna:

nr 139, angående ändring i grunderna för upplåtelse av tomt-rätt samt utlämnande av byggnadslån inom tjänstemannasamhället vid Mörby m. m.;

nr 141, angående bemyndigande för vattenfallsstyrelsen att försälja till statens kraftverk hörande elektriska ledningsnät m. m.; och

nr 140, angående ny ordinarie stat för pensionstyrelsen m. m.; samt

till bankoutskottet propositionen nr 136, angående pension åt trädgårdsläraren Per Svenssons änka och omtydiga barn.

§ 6.

Vidare föredrogos var efter annan de på kammarens bord lig-gande motionerna; och remitterades därvid:

till jordbruksutskottet motionen nr 218, av herr *Andersson* i Milsmaden; samt

till särskilda utskottet nr 1 motionerna:

nr 219, av herr *Indebetou m. fl.*; och

nr 220, av herr *Thorsson*.

§ 7.

Konstitutionsutskottets utlåtanden nr 2 och 3 samt statsutskottets utlåtande nr 7, som nu föredrogos, bordlades åter.

§ 8.

Vid härfpå skedd föredragning av statsutskottets memorial, nr 13, i anledning av kamrarnas skiljaktiga beslut i vissa frågor rö-

rände anslagen under riksstatsens åttonde huvudtitel, blevo de i detta memorial föreslagna voteringspropositionerna av kammaren godkända.

§ 9.

Härefter föredrogos, men blevo ånyo lagda på bordet bevillningsutskottets betänkanden nr 4 och 5.

§ 10.

Ordet lämnades nu på begäran till

Interpellation.

Herr Ericsson i Vallsta, som yttrade: Herr talman, mina herrar! När riksdagen förlidet år 1913 beviljade ett statslån å 3,000,000 kronor till Ostkustbanans Aktiebolag, uttalade den i enlighet med statsutskottets betänkande sin tillförsikt, att Kungl. Maj:t måtte tillse, att en allsidig utredning verkställdes i fråga om de betingelser och företräden, som kunde finnas hos såväl den redan koncessionerade linjesträckan mellan Hudiksvall och Sundsvall, vanligen kallad huvudlinjen eller Njurundalinjen, som en senare föreslagen sträckning efter Norra Helsinglands järnväg från Hudiksvall till Bergsjö och därifrån genom Hassela, Attmars och Tuna socknar till Sundsvall, den s. k. alternativ- eller Hasselalinjen.

Det var icke obekant för riksdagen, att den senare linjen vore omkring 20 km. längre, men för densamma talade dels att genom denna linje Norra Helsinglands järnväg i sin helhet bleve överflödig och kunde försäljas, dels att befolkningen efter denna linje vore i mycket större behov av förbättrade kommunikationer än befolkningen omedelbart efter kusten. Det meddelades, att flottning i Hasselavattendraget ända fram till havet vore förenad med så stor ekonomisk risk för skada, som möjligen kunde vållas Ströms bruk, att varje tanke därpå fått förfalla. Därtill kunde Norra Helsinglands järnväg såsom smalspårig icke mottaga frakter av träkol och trävaror för fortsatt transport å andra banor, då omlastning måste äga rum. Den hade dessutom alltför ringa utsträckning.

Senare ha de för alternativlinjen intresserade kommunerna genom aktuarien i järnvägsstyrelsen S. Norrman låtit utarbета en beräkning av de järnvägsfinansiella fördelar denna linje skulle medföra och ha de med stöd härav kunnat påvisa, att här vore att påräkna en höjning i behållningen för Ostkustbanan med cirka 150,000 kr. per år. Intressenterna för linjen ha därtill förbundit sig att i bolaget teckna så stora belopp, att dessa böra vara tillräckliga att hålla bolaget skadeslöst mot de förluster, som kunde uppstå genom återfordrande av villkorligt tecknade belopp av intressenterna för huvudlinjen.

Påtagligt synes, att alternativlinjen, som efter hela sin längd är skyddad mot beskjutning från havet, måste erbjuda viktiga

Interpellation fördelar i militärt hänseende, vilka fördelar borde tagas med i (Forts.) räkningen, då frågan om Norrlands försvar nu trängt sig fram. Riksdagens förutnämnda beslut har i vederbörlig ordning genom Kungl. Maj:t tillställts styrelsen för Ostkustbanans Aktiebolag, som sålunda fått sig anbefallt att verkställa den önskade utredningen av de båda alternativen. Nämnda styrelse, tyckes dock hava fattat sin uppgift så, att den bemödat sig om att lägga så många hinder som möjligt i vägen för den senare föreslagna linjen. Vid årsskiftet utsände styrelsen en skrivelse till tecknarna av större antal aktier norr om Hudiksvall och infortrade deras mening om de ifrågavarande linjerna men underkastade på samma gång alternativlinjen en mycket skarp kritik, där den särskilt dröjde vid vägförlängningen och de olägenheter den skulle medföra för dem som drabbades av densamma. De benäget lämnade anvisningarna medförde ock uttalanden i önskad riktning. Att det skulle vara en förtjänst att genom alternativlinjen slippa uppehålla trafik å Norra Helsinglands järnväg söker styrelsen resonnera bort, och att bolaget med denna järnväg och huvudlinjen tillsammans finge att underhålla och trafikera en längre järnvägssträcka än alternativlinjen, går styrelsen försiktigtvis förbi. Än mindre har den en medkänsla för de många andra, som genom tillkomsten av huvudlinjen skulle få försvårade möjligheter att begagna Ostkustbanan. At dem rekommenderades den visserligen allt annat än billiga utvägen att bygga bibanor i de riktningar, styrelsen finner önskvärdt. Styrelsen bekymrar sig sålunda icke i minsta mån om de betänkligheter, som vid statslånets beviljande uttalades i riksdagen mot för många och därigenom svagt bäriga järnvägar i Norrland, ej heller tar den någon hänsyn till den förlust, som genom ett sådant tillvägagående ytterligare skulle tillfogas statsbanorna. Det är icke ens omsorg om Ostkustbanans blivande ekonomi, som synes leda styrelsens handlingsätt, utan blott intresse att för de alldeles invid kusten liggande orterna göra det så bekvämt som möjligt.

I vad omfattning styrelsen har slutfört sin kritik i frågan, är interpellanten obekant. Men det förtjänar nämnas, att den icke verkställt någon stakning av alternativlinjen, utan man har stannat vid en okulär undersökning, som på de intresserade kommunernas bekostnad tidigare utförts av Ostkustbanans nuvarande verkställande direktör, kapten K. A. Lagergren. Styrelsen har dock erbjudit sig att verkställa stakningen, om de nämnda kommunerna ville förbinda sig att betala den, men ingen må förtänka dessa kommuner, att de under sådana förhållanden ställt sig avvaktande härför.

Från bolagsstyrelsens sida synes alternativlinjen numera helt och hållet ha kommit ur räkningen. Styrelsen har i dagarna ställt Harmångers kommun inför två nya alternativ för huvudlinjen, vilka båda skulle erbjuda anknytningspunkt för samtrafik med Norra Helsinglands järnväg och den grundar sin upp-

görelse med Sundsvalls stad om banans dragning genom staden på den förutsättningen, att huvudlinjen skall byggas. Tvivelsutan gå flera överenskommelser i samma riktning. Till sist har en huvudstadstidning, Nya Dagligt Allehanda, för den 11 innevarande juni kunnat meddela, att styrelsen nu avslutat de förberedande underhandlingarna och hade klart för byggande.

Helt naturligt har styrelsen genom sina åtgärder framkallat misstämning och bekymmer hos ortsbefolkningen efter alternativlinjen. Men dessa åtgärder vittna även om en enligt min uppfattning icke tillbörlig hänsyn till riksdagens önskemål och möjligen även mot Kungl. Maj:ts beslutanderätt, därest nådigt beslut i ärendet icke redan meddelats.

I anledning av vad jag sålunda anfört, beder jag att till statsrådet och chefen för civildepartementet få framställa följande frågor:

1) Har Kungl. Maj:t haft här omförmälda ärende under prövning?

och

2) där så icke skett, är det regeringens avsikt att oberoende av Ostkustbanebolagets enskilda önskemål och möjligen träffade avtal föreskriva en allsidig utredning angående de båda alternativa linjernas betingelser och företräden i överensstämmelse med riksdagens uttalade önskan såsom grundval för sitt beslut om koncession för Ostkustbanans indragande till Sundsvall och statslånets beviljande?

Ifrågavarande anhållan bordlades.

§ 11.

Herr talmannen tillkännagav att, enligt en till honom från herr statsrådet och chefen för civildepartementet ankommen skrivelse, Kungl. Maj:t behagat kalla denna lagtima riksdags samtliga ledamöter att nästkommande dag klockan halv elva förmiddagen infinna sig på rikssalen för att där inhämta Kungl. Maj:ts svar på riksdagens skrivelse den 8 innevarande juni angående av riksdagen antagen ändring i riksdagsordningen.

§ 12.

Vidare meddelade herr talmannen, att enligt överenskommelse mellan kamrarnas talmän gemensamma voteringar komme att äga rum fredagen den 26 i denna månad angående de voteringspropositioner, som då voro av kamrarna godkända.

§ 13.

Avgåvos följande nya motioner, nämligen av:
herr *Karlsson* i Fjäl:

nr 221, angående avsättning av visst belopp för inlandsbanans framdragande m. m.; och
 nr 222, angående den ifrågasatta värnskattens storlek; samt
 herr *Hage*, nr 223, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition,
 nr 109, angående vissa ändringar i avlöningsreglementet för tjänstemän vid statens järnvägar m. m.

Nämnda motioner blevo på begäran bordlagda.

§ 14.

Justerades protokollsutdrag.

§ 15.

Till bordläggning anmäldes lagutskottets memorial, nr 5, angående remiss till annat utskott av en inom första kammaren väckt motion om ändring av 82 § sjölagen.

§ 16.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr <i>Edbom</i>	under 4 dagar fr. o. m. den 26 juni,				
» <i>Olsson</i> i Tyllered	» 6	»	»	» 25	»
» <i>Öberg</i>	» 6	»	»	» 25	»
» <i>Wiklund</i>	» 9	»	»	» 19	»
» <i>Larsson</i> i Säby	» 3	»	»	» 26	» och
» <i>Hildebrand</i>	» 2	»	»	» 26	» .

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 11,6 f. m.

In fidem
Per Cronvall.